

"Eremiten" och annan kortprosa.

EREMITEN OCH
ANNAN KORT-
PROSA.

Noveller av

Kaj Bernhard Genell

Copyright © 2020 Kaj B. Genell

Eremiten.

“Den gode författaren är helt enkelt någonting mer;
den gode författaren följer samma stig som den dålige författaren gör; det är bara det att han följer den något
längre.”

Ludwig Börne

Klockan är nu fem på eftermiddagen. Det skall sägas att det inte är utan en viss njutning jag nämner detta. Ty klockan fem släpper numera obehagskänslan, den som förr alltid släppte först klockan sex. Nu emellertid, när jag står vid persiennen och kikar ut mot det stora trädet utanför mitt hus, almen med dess stora gröna augustilövverk, så är jag ljuvt medveten om, att jag alltså har en hel timme mer, av lugn, till mitt förfogande, än vad jag hade förr. Så vri-

der jag leende på det lilla plastmanövervredet till persiennen, och utesluter därmed ganska ordentligt ljuset ifrån mitt vardagsrum. Jag står en stund och vänjer pensionärsögonen vid halvdunklet. Nå: ögat, skulle jag hellre säga, - eftersom det högra ögat är i dåligt skick och man inte ser mycket med det. Knappt något alls.

Jag väntar - som vanligt - inte besök, inte det "minsta", och jag är således fri att utnyttja resten av dagen, som jag vill. Detta föreställer jag mig livligt, i det jag tänker på det. Därför strosar jag nu - nästan kärleksfullt - från det ena hörnet av mitt rum till det andra: fram till öppna spisen, där en kortlek ligger på spiselkransen, sen till pianot, på vilket några etyder av Cerny står uppställda, och sen står jag mitt på den med påfågelsögon mönstrade tjocka persiska mattan och gör några enkla avslappningsövningar. Skakar lite på underbenen. Sen småspringer jag mot fåtöljen och kastar mig skrattande ner i den och ligger snart utsträckt, med benen uppslängda på en med mörkt läder överdragen pall och griper efter fjärrkontrollen till Tv:n, den nya TV som jag med användande av slagborr lyckats montera på stora långväggen. Och så ser jag snart hur långa svarta

muskulösa män springer praktiskt taget över väggen, med en stor röd boll. De spelar, med andra ord, basket på en kanal och jag överröstar TV-ljudet med ett uppfordrande ”Ja ja”, och griper efter en tunn svart filt att lägga över benen. Och det visar sig nu, att jag redan efter fem minuter lyckats bli troligen av ”spänningsförlust” och kolugnhet - småsömnig. Genast när jag upptäcker detta, så blir jag rädd. Rädd att förlora min afton, och därför stänger jag nu lika snabbt av Tv:n igen och sitter så och blickar på den tomma djupsvarta Samsung-skärmen. ”Allt är perfekt!”, tänker jag – en smula sjukligt antagligen... - och kliar mig i örat. Hos äldre människor lurar alltid ett visst mått av vansinne runt hörnet.

Det är då det ringer på dörren!

”Oj!”. Hela min kropp blir vid detta ljud alldeles stel, porerna sluter sig, och min andning blir kort och snabb. Jag flackar runt med blicken, som om den som knackar, vem det nu är, nästan redan var inne och skådade mitt möblemang och kände på mina kalla ben. Jag förhåller mig givetvis, i enlighet med förutsättningarna, tyst som en mus, och prisar ljudlöst det slumpartade faktum, att Tv:n

är avstängd. Inte ett ljud må nu höras! Nu måste vi ducka för fienden!

Det som faktiskt ändå hörs är emellertid min väggklocka i köket samt ljudet av en buss utanför på gatan, bortom gräsmattan. Av människan som ringt på kan jag inte uppfatta något. Snart ringer hen väl igen!/? Jag väntar med slutna ögon och med båda händerna gripande om fåtäljens karmar. Men i den långa väntan, som nu alltså följer, kan inget alls uppfattas. Och det går flera minuter, och snart nästan en kvart, medan jag halvligger i min fåtölj i fobisk väntan, utan att det händer annat än att det långsamt börjar bli mörkare i rummet, eftersom solen försvunnit bakom kyrkan på andra sidan gatan och äntligen lämnat mitt persiennfönster ifred. I andanom ser jag emellertid en människa – eller fler, ty jag inbillar mig nu olika sådana, män och kvinnor – utanför dörren. Jag har lätt för att visualisera! Inget gott kan komma av denna påringning! Och jag kan nu plötsligt inte göra något vettigt. Så är hela min frihet tagen ifrån mig av den som satte sitt finger på ringklockan. ”Ååååh!” tänker jag uppgivet. Att världen skall vara sån här! Varför, varför, varför! Är inte allt en trasa?

Efter gott och väl en timme – kanske nittio minuter – börjar jag försiktigt att röra på mig i fåtöljen. Långsamt, långsamt, likt en mellanamerikansk sängångare, stiger jag så upp på golvet igen, hela tiden fruktande ett nytt förödande ringande, som om det kom – skulle försätta mig i det hopplösa tillstånd. Kanske till och med mörda mig då.

För att nu ändå göra ett sista försök att återta min dag, så går jag fram till fönstret och griper tag i det lilla persiennvredet. Jag lyckas, med uppbyggande av mina sista krafter, vrida om persiennerna, så att jag återigen kan se ut. Därute är det nu en förbluffande vacker augustikväll. Två barn springer skrattande över den av långa skuggor täckta gräsmattan med en liten svart hund högt hoppandes och skällandes efter dem.

Människor och djur.

Människan är alltifrån födseln intuitivt intresserad av djur. Ja, det säger jag bara ... Hon lever ju bland dem. Ibland av dem. Man inte bara äter dem och använder dem som kläder, när man tagit livet av dem. Människan har små levande djur i sig, som hjälper till. Ibland har man husdjur, som går i koppel. Och ibland har man djur att rida på, eller som drar vagnar åt en.

Men, ibland blir människans intresse för djuren lite egendomligt. Människan intresserar sig för djuret i avsikt att få kontakt med det. *På ett djupare plan.*

Somliga blir alltså inte bara kattägare, eller hundägare utan andra människor vill – åtminstone i någon period av sitt liv – söka förstå

en apa, ett lejon, en elefant eller delfin och deras själsliv, och finner en tröst i sin livsdesperation genom att söka förstå till exempel om djuret förstår. Sådant tror man nämligen är en form av kontakt.

Mångfaldiga är de gånger man ställt en spegel framför ett djur av främmande art, och sen sitter människor helt betagna och stirrar på hur djuret beter sig framför spegeln och hur det springer runt och tittar *bakom* spegeln. Ja, det är bemängt med en sanslös komik detta att betrakta *människan*, hur hon gång på gång betraktar hur apan, lejonet eller giraffen springer runt spegeln och tittar på dess baksida. Hur många gånger har jag själv inte betraktat människor som betraktat djur framför speglar och väntat på repliken: 'Den förstår inte, att det är den själv den ser!' eller 'Den har inget självmedvetande, förstår du!'.

Varje gång jag hör dessa repliker slår jag mig på knäna, lägger jag mig sen i gräset, rullar runt och vrålar av skratt. Jag kan sedan bara inte hämta mig, men rusar runt och är vild av exotisk upphetsning över det mänskliga psyket och den fantastiska dumheten.

Många människor tillbringar hela sina liv med att försöka lära en apa att använda en pinne för att

skrapa åt sig en banan, eller med att konstruera experiment ur vilka man kan dra slutsatsen att djur kan förutse en händelse som anses förlagd i framtiden.

Detta är givetvis inte roligt i sig, eller ens i samband med något annat, men mer då bekymmersamt. Ty det är som om människan har fått något i skallen, som gör att hon, gång på gång, måste försäkra sig om att djuret BÅDE är korkat och inte alls korkat, trots att människan visste detta från början. Även ett barn på fem, sex månader begriper att katten både är korkad och inte alls korkad. Barnet förstår också instinktivt att det aldrig i sitt liv kommer att begripa HUR korkad och klok katten är. Barnet är fullständigt klart över detta.

Nu stannar inte det märkliga med detta. Ty det finns människor, som söker upp egendomliga djur, som om dessa djur erbjöd en slags mer fundamental frälsning, en räddning. Från allt. Man söker i djurens ögon - framför allt i ögonen - en hemlig, en annan värld, där man föregivet kan känna igen sig, och man är nu som människa helt uppslukad av sitt spegeltänkande.

Utanför det akvarium, där bläckfisken till exempel, ligger på botten och betraktar en med sitt

stora, stora öga, där står människan och stirrar.
Och säger:

”Bläckfisk, bläckfisk! Vad för gåta ruvar du
på?? ... Ho, ho!”

Bläckfisken svarar givetvis inte. Dess tystnad gör
det hela än mer uppenbart. Om den raskt hade
svarat något undvikande, så hade vi nog gått däri-
från, men just denna kompakta tystnad gör att vi
fortsätter att stirra, likt förhäxade.

I själva verket är det inte bläckfisken som för-
häxar, men just vår egen dumhet. Vi är som för-
giftade av vår egen idioti, och nästan lägger oss på
knä inför bläckfisken i sitt vatten och ropar in till
den:

”Snälla!! Giv mig ett tecken från den främmande
världen! Jag VET att DIN hjärna är lika kompli-
cerad som MIN!”

Det är alltså till vår egen stupiditet vi skriker!
Bläckfisken kan då kanske diskret kröka en spets
på en av sina tentakler.

Utmattade av vårt spirituella sökande, vårt sö-
kande efter den okände guden, anden, den ma-
giska nektarn, stapplar vi ut från akvariebyggna-
den, där man även har rockor, elektriska ålar och
spindlar.

Så djup är ångesten - som ju är en ångest inför tanken på att man är ensam i världen och att döden, vad nu döden är, kan ta en när den vill - att vi helt inte kan få tröst av en jättelik kaffe latte vid ett närbeläget café efteråt. Nej, vi säger i själva verket till servitrisen, som går där med sitt vita förkläde och sin Wettexduk:

”Åh, vad jag önskar att jag kunde tala med den där bläckfisken, där inne i Akvariet! Under Sjöfatsmuséet.”

Servitrisen stirrar på en, med ögon, som i sig bär både kunskap och förståelse. Hon säger sen slött, förmodligen utan att tänka på saken:

”Ja, man vet aldrig.”

Åh, hur rätt har hon inte! Och samtidigt givetvis fel. Ty djupt inom varje människa - och djur - finns det alltid en djup visshet och en enda evig och evinnerlig sanning, klar som källans vatten.

RIESENGBIRGE.

I.

I min ungdom hände följande: Jag befann mig på min resa, rätt som det var dessutom / och var av alla ställen – jo, inne i mitt eget huvud. Det var där ett jättelandskap, med berg, floder, himmel och ett pågående åskväder med strilande regn. Detta – regnet / upphörde dock med ens som landskapet (!) upptäckte mig. Allt förvandlades då till ett / visserligen molnigt / men dock mycket ljus landskap: molnen voro kritvita, himlen rosa, havet ljusgrönt, träden lila, buskarna mörkröda och gräset lejongult med violetta blommor. Här och där tycktes nu himlen istället lila och havet rosa, så det var ingen ordning där, precis.

Jag vacklade omkring och - som ofta händer - lite drömmande: jag var helt medveten om att jag drömde, och att jag just befann mig i mitt huvud, vilket i och för sig framstod - som det ofta gör i begåvade människors huvuden - som en gigantisk uppgift, detta att vara drömmande i mitt eget huvud med en insikt om att jag nu var upptäckt av landskapet.

Att nu ett helt landskap, som väl i sin uppenbarelse både dolde och avslöjade en hel värld, var min uppgift, och kanske "blott för några timmar", det syntes mig - konstigt nog - både glädjande och glädjedödande. Dubbelt alltså.

Man väntar sig ju, vid inträdet i en värld, att man skall få vistas där i ett liv åtminstone (inte två alltså). Men, icke så. Icke så. Här var jag, med drömmarens insikt om drömmens förgänglighet, (hemska tanke att jag just NU skulle vakna upp!) utlämnad åt en snar förgängelse. Det som då gällde var väl, som jag tyckte, att ha så roligt som möjligt. (Det är en gammal, gammal princip, som jag även i det vanliga vakna livet strävar efter att följa till punkt och pricka, även om det naturligtvis uppstår en del onödiga, och en del nödvändiga, konflikter mellan denna princip och omgiv-

ningen stup i ett. Jag sammanblandar aldrig principen med tillståndet: jag strävar alltså inte efter att ha roligt till punkt och pricka.)

Sålunda tog jag nu ett steg framåt. Det skulle jag inte ha gjort, ty där var en avgrund i mörkblått i vilken jag till hälften rasade ner. Hade det nu inte varit för ett grått fält och en liten krokig svart linje, så hade jag varit förlo-rad.

Hängande i en citrongul trädgren tänkte jag: ”Som om jag inte hade det jobbigt nog i kastellet! Som om detta vore till nån nytta!?” Då svarade på min tanke en liten iskallt gloende halvmeterhög vit tiger:

”Välkommen till Riesengebirge!”

(Märkligt hur dessa horder av djur dras till mig som järnfilspån till en magnet...)

”Jaha.”, sa jag, som hängde där, halvt nere i klyftan.

”Stick din hand i mitt gap bara!” (Oanständigt! Tänkte jag.) Jag gjorde så medan jag slöt ögonen. Grep hårt tag i tungan. Jättekatten vinschade upp mig med en käftsläng på en torr illgrön fläck, som knappt hade torkat av vattenfärg eller utspädd akryl eller om det nu var nån ektoplasma.

”Vad allt verkar provisoriskt här!”, sa jag.

”Nja,” svarade tigern nonchalant, ”det skall snart bort alltihop.”

Jag suckade (som ni väl förstår) och frågade, lite irrationellt:

”Vad är meningen med detta då?”

Alla världar, som jag har vistats i, har verkat ha en uppfattning om, att man skall foga sig i dess villkor, något jag ständigt haft problem med. Jag kan inte begripa varför en fullständigt godtyckligt tillkommen värld skall bestämma över mig! Det är då en gåta....

Den vita katten såg snålt på mig:

”Ni ska få träffa kungen av Riesengebirge.”

”Är det en riktig furste?”, frågade jag, medan jag lade håret till rätta.

”Nu får ni ta skeden i vacker hand.”, sa katten.

”Ja. Vad skall man göra? Tills jag nu vaknar. Tills jag vaknar är allting tills vidare, såvida inget annat ...”

”Det kan ta tid.”

”Jaha.”, skrattade jag, blott alltför viss om att jag ”bara” drömde. Jag genomfors av en viss skräck för att ... dö i sömnen.... En ”ny” tanke, dåförtiden.

Alltnog: Vi gick och vi gick. Det var ömsom djungel, ömsom öken, alltihop i grälla färger och ibland med konturer med, som var lite slarvigt ritade. Det enda som var visst var att molnen var alldeles vita. Trädstammar gick här och där i purpur.

”Kan man inte begära att ni ritar färdigt trän och sånt?”, frågade jag den vita tigern, som nu plötsligt var en svart (!!) silhuett – som i motljus mot en illgrön bergssida. ~ Det hela, denna värld gjorde ett fullständigt opålitligt intryck.

”Puh!”, sade katten utförligt. ”Ni kan väl vara lite nöjd! Vi gör vårt bästa. Alla gör vi vårt bästa!”

Den gjorde sig till och torkade sig formligen mellan ögonen.

”Okey.”, svarade jag och klappade katten lite avmätt (jag var nämligen trött i drömmen) på huvudet.

Nu tycktes vi emellertid vara framme vid ett litet gistet herresäte. Vi knackade på och släpptes in och fördes genom några rum fram till en tron, där det, rätt vad det var, satt en herre i djupröd sammetsmantel med brandgul bård. Han hade runt ansikte och matchande röda mustascher. Dom hade inte ens orkat byta färg till musta-

schen! Mustaschen och manteln hade exakt samma färg.

”Välkommen, herr ”Vad Ni nu Heter”!”, röt mannen, som i denna värld skulle föreställa kung.

På detta svarade jag intet, men kunde inte undgå att gäspa. Under gäspningen föll det mig raskt in, att man likaväl kunde avsätta kungen. Det bad jag tigern göra. I ett nafs hade det stora djuret inte bara fullföljt min befallning och bringat konungen av tronen (dessutom i två delar), utan också satt sig själv på densamma - med ett otroligt förnöjt, brett grin.

Jag kände själv en stor njutning över detta; (... jag hade ju tänkt ”avsätta”, inte ”avrätta”, men katten tankeläste väl fel ...) och i det jag betraktade den vita tigern, vars vithet nu tycktes bli bara allt större,.. och större ... och större, så fann jag snart att drömmen höll på att glida mig ur medvetandet.

”Så väl att jag ändå än så länge är ung.”, tänkte jag, medan jag långsamt gled uppåt. ”Ååh! Jag är ännu ung.”

Sen vaknade jag.

II.

Kanske finns det bara en upplevelse, nämligen den första. Allt annat är återerinring.

Vad var det första jag läste? Favorithäftet var *Tarzans Julbok*, 1949, för färgerna. Innehållet, själva *ploten*, i Tarzan var försumbart, men de egenartade färgerna var revolutionerande. Man kan kanske inte förstå, hur girigt jag sög i mig dessa färger, som så stred mot allt omedelbart förnuft, i det att bladen på växterna var blå, himlen mörkröd, havet rosa, människorna lila. Det var just detta som öppnade dörren till en annan värld. Allt tycktes mer verkligt, om det nu fullständigt bytte färg. Och detta tycktes mig lösa ett problem, då och nu oklart vilket!

Färgerna i Tarzan var nästan omvända, de var negationen till världen. Men de var inte som ett negativ, de var betydligt större, de var ju liksom kaninhålet i *Alice i underlandet* - som jag ännu inte läst och inte visste något om, en väg en

PORT till ett annat rike, där en annan yrsel och ljuvlighet väntade. Det fanns hos mig en förtjusning över det annorlunda och över yrseln. Detta kan tyckas betänkligt och perverst. Så var det få saker som slog den upplevelsen att t.ex. vara riktigt sjuk i feber. Att ha hög feber och känna kroppen halvdomnad mellan lakanen, nästan som om kroppen höll på att försvinna. Jag älskade denna upplevelse av att sväva mellan Varat och Intet. Jag berättade aldrig om detta för någon, ty jag insåg att det karaktärsmissigt troligen var någonting som man skulle kunna benämna "brist". Barnet "Jag" upplevde mig som om jag hade en dragning åt det förbjudna. Jag var dock egentligen inte så oroad över detta, eftersom jag aningen dunkelt var medveten om att detta förbjudna självt hade naturligt "sociala orsaker". I en annan tid, i ett annat samhälle, och med en annan familj, så skulle min läggning och min preferens för yrseln - estetisk eller annan - kunna godtas såsom både pittoresk och spännande. Detta föresvävade mig i alla fall på ett slags visionärt sätt. Och så

tog jag mig därför lov till att vara lite egenartat hemligt njutande av mina solitära nöjen.

Vilket inkluderade ÖVERDRIVEN NJUTNING AV TARZANS JULBOK.

Dessa nöjen som jag hade för mig själv, i mitt eget huvud, slog med hästlängder ut de nöjen som presenterades av den stora vida världen. Jag njöt av mitt inre, jag njöt av njutningen, och jag njöt av att medvetet njuta av alltihop.

I och med "Tarzanupplevelsen" så kom jag att värdera massor av händelser i omvärlden helt annorlunda än vad jag skulle gjort annars. Jag "erövrade" en skepsis visavis omvärlden, och visavis den värdeskala som man runtomkring honom alldeles uppenbart använde för att intellektuellt och sensuellt handha upplevelser och handlingar. Mina privata värderingar blev till den grad frånvända de normala, - jag måste poängtera detta - att jag fann för gott att alltsom ofta hävda, först öppet, men sedan tyst för mig själv (då jag med ens fann att det inte uppskattades, det jag

ansåg), att saker och ting i allmänhet - utom Tarzanfärger - inte spelade någon roll! Nu förstår jag givetvis att ni nu, ni som läser detta, inte alls tror mig. Att ni hävdar, att detta är bland de allra värsta rationaliseringar ni mött i en skildring av ett litet barn. Jag - å andra sidan - litar inte på er heller.

Vi kan här tillägga några händelser, som kom att rulla fram i verklighetens ljus några år senare, och som kan ha förstärkt min benägenhet att tolka Tarzanupplevelsen på det sätt jag nu gör. (Andra kulturarbetare - det vet jag - har haft förhållande till Fantomen, men här det alltså Tarzan.) För det första så kom den unge Jag ganska snabbt till en övertygelse om att jag besatt en osund förtjusning för saker och ting som rörde fantasin, och jag önskade ofta sättas ordentligt på plats av verkligheten. Dunkla upplevelser av en gud som spejade på mig genom gardinerna om natten, i väntan på att sätta in dråpslaget, drev fram en sällsynt ångest.

Här räknade jag alltså redan från början - om vi bortser från fantasin om Gud, som var en betydligt svagare fantasi - med en enastående värld som var annorlunda, behagligt skön och spännande med sina underbara färger. Fantasins om den spejande guden var en slags fantasi, kanske skapad lite för reliefens skull, som hotade med en gigantisk tomhet och som var en makaber gudens lek med mig, och det var onekligen som om det fanns en ond gud som lekte en katt och råttalek med mig. Man kunde falla i trappan, och dö. Och folk omkring en kunde omkomma på sjön, i en bil, i en sjukdom. Här fördunklades nu mitt sinne, under perioder, och jag var inte lika benägen att på mitt vanliga indolenta vis förklara att saker och ting - undantaget Tarzanupplevelsen - inte spelade någon roll, ty jag kände mig mer eller mindre - beroende på om det var dag, då allt släppte, eller natt, då allt satte åt - hotad av den stora Oviss-
hetens Faror. Alltings.

Låt oss dock nu återgå mer i detalj till njutningen av Tarzanupplevelsen. Som alltså den också så snart kom att stå under gräsliga hot.

Vad som var det stora in innehållet i Tarzanupplevelsen var, att den med en ganska så konkret trovärdighet utlovade att det i det verkliga livet fanns en alltid tillgänglig dimension, som var åtkomlig för var och en med lite fantasi, sublimation och känslighet, en dimension som kunde berika verkligheten, för att inte säga: helt distansera och förändra verkligheten: i illusionens namn.

Så erbjöds här – omåttligt generöst av Verkligheten, och underbart att säga, **MIRABILE DICTU** – ett sätt att undkomma den hemska verkligheten, att överskrida denna, transcendera denna, och samtidigt inrymma denna, och så, liksom genom ett **UNDER**, komma till en värld, där – i motsats till den vanliga – **ALLT** spelade roll. Allt betydde – i ordets semantiska mening – något. Och det var givetvis något helt hänförande, och sågs av mig som faktiskt den enda räddning som fanns, åtminstone för mig, med den konstiga

läggning jag nu begåvats med. Men jag var också säker på att det fanns en hel del människor, eller i alla fall några, som var lika mig, ungefär som jag, i detta avseende. De var kanske "konstnjutare", eller något sådant, och vissa var galna, andra föraktade, - vissa både och.

Nu gäller det för oss här, för att undanröja en viss oklarhet, gällande att knyta det flyktbeteende, som fanns hos mig som ung, till främst Tarzanupplevelsen. Ty visst var jag med om annat.

Men det enda jag nämner här är Tarzanupplevelsen. Ja vi vill - utan att se till något annat i mitt liv (då det skulle ta för lång tid att göra det) försöka se det så som att: om inte tidningen Tarzan varit, så hade jag utvecklats till en helt annan människa, mindre stjärnögd i förhållande till det vi i gemen kallar Något Annat.

Vi måste så, för tredje gången, för att riktigt få grepp om vad vi talar om, återgå igen till själva UNDRET och så gott det går försöka granska Tarzanupplevelsen. Vari bestod den?

Själva gestalten Tarzan - Edgar Rice Burroughs gestalt - var för mig blott en sagohjälte bland andra, och han dyrkades inte av mig. Inga bilder på Tarzan sattes upp på väggen, och jag lekte aldrig Tarzan, och jag talade aldrig om Tarzan. Nej, vad som gällde var att plocka fram *Tarzans Julbok från 1949*, där färgtrycket var som bäst, - eller *Tarzans Julbok 1950* - (det kallas ibland "Julalbum") och sitta där, sexårig, på golvet och bläddra, iaktta och njuta av den egendomliga VÄRLD som där fanns.

Att det var en exotisk värld - en tropisk miljö - hade ett visst värde, men det var det fullkomligt fantastiska i färgläggningen som lockade. Hur i häcklefjäll skulle man förhålla sig till en värld som inte fanns (ty att det var så, det var jag säker på), men som gav mig en sådan rysning av skönhet? En sån hiskulig yrsel?

Själva Tarzans värld fanns alltså inte. Men det fanns dock själva denna bok, med dessa bilder, gjorda av en man i Amerika, som hette Hogarth. Namnet "Hogarth" stod på var och varannan

bild, så som om denne signerat konstverk på löpande band. Men Burne Hogarth hade ingen status – inte hos någon jag kände i alla fall – av en Rembrandt van Rijn eller Vincent van Gogh, vars reproduktioner hängde i mitt hem.

Ändå betydde Hogarth mycket mer än vad de gjorde. Så konstigt det var! Jag sökte – med hjälp av lite yrsel och djupandning – komma in i bilderna, in i färgerna, och så vila i denna värld, men utan att nånsin riktigt lyckas. Det var fåfängt att FULLSTÄNDIGT inträda. Man kunde bara älska, men olyckligt, den värld som var så avig och skön.

Så föreföll nu allting i världen, som var älskansvärt också undanlidande, liksom grannens Agneta, samt en viss okänd dansös i Härryda, och man hade här onekligen ett problem, eller två. Men visst skulle man i framtiden, ansåg jag, genom att söka komma underfund med Konsten och Litteraturen, kunna göra sig en hel värld som dominerades av den skönhet som här fanns representerad på så enkla blad, i en Julbok? Man kunde

göra sig en värld, där denna skönhet var Mening-
en Med Det Hela. Det lovade jag mig. Det borde
gå! Det måste gå!

Och något som överflyglat och/eller satt denna idé ur spel har jag egentligen aldrig upplevt. Så hade jag, som sexåring, skapat ett hemligt projekt. Jag kunde inte formulera detta projekt just så som nu, och om jag då hade kunnat det, så hade jag i alla fall inte gjort det för någon annan. Jag gömde det i mitt hjärta. Och styrktes av det. Kanske trodde jag, helt felaktigt, under vissa tider att jag skulle "knäcka koden", lösa "problemet" med Hogarth's färg. Det förblev en dunkel gåta, och mitt liv blev senare mer präglad av andra gåtor, men kärleken till Tarzanupplevelsen satt kvar, som kärlek, och kärleken till dubbelheter och annat relaterat kom sedan och satt som ett skruvstäd kring min själ.

Irritation.

”Jag har svårt för att fatta, men när jag har fattat, då har jag fattat ordentligt.” J.P. Sartre

Det som först fångade min uppmärksamhet, min blick, var inte människan, inte heller att han - ty det var en man - höll något i sin hand, inte heller, att det var en pensel, men väl att det runt penselns fula skaft satt något så egendomligt som ett smalt getingmönstrat band av vad som föreföll vara nån slags indisk fuskpäls. Att denne man mitt i sin ateljé just då avbildade en halvnaken ung kvinna, liggande, så konstlat att hon var närapå ur led, på en sorgfälligt obäddad säng, det var just då en för mig komplett negligerbarhet.

Det är möjligt att jag i förbifarten noterade något av alla dessa omständigheter, som jag just nu refererat, när jag just trätt in, ty jag hostade – helt ofrivilligt – till, och konstnären avbröt sig med

ens, och vände sig om, och med en stor sväng med sin palett frågade han retoriskt:

”Ser ni inte att jag målar?” Men senare, när jag blev mer medveten om pälsbandet, så föll jag i häpnad.

Något senare, då vi alla tre satt i en liten soffgrupp i den rymliga vindsateljéns bortre del, som även den, liksom hela ateljén, nåddes av solstrålar som kom inflytande genom gigantiska takfönster, bad jag konstnären, som jag verkligen bedömde snabbt som verklig konstnär, en man jag endast kände till efternamnet, angående penselns utsmyckning. Han tycktes då helt plötsligt besvärad och lutade sig fram och grep tag i kvinnans arm – ty kvinnan var hans allestädes närvarande modell – med en mager hand och sade något ömt till henne som jag inte hörde, men jag såg att hans ögonvitor hade en svag umbra ton, påminnande mig om linolja.

Det tog ett tag innan det hände igen.

Jag måste förklara: Det handlar inte om att jag skulle stanna upp om jag såg någon på gatan med ett ansikte tatuerat med ett annat ansikte, eller att jag skulle bli fullständigt bindgalen om jag såg

någon med en skrinna efter sig med ett uppstoppat hästhuvud med ett äpple i munnen på.

Det handlar inte om den så kallade originaliteten eller människor som försöker vara originella. Dem föraktar jag – eller tycker synd om. Ömsom si ömsom så. Jämna veckor si, udda veckor så!

Jag – mer än gemene man - förstår dödsskräck och ett övermått av energi och övermått av mat för dan. Visst. Originalitet kommer ur dödsskräck. Men för övrigt är det originella fullständigt ointressant. Det originella är definitivt inte det intressanta. Det är fruktansvärt ointressant. Kvävande.

Det mest absurda med originalitet är ju att den tydligen måste utformas inom en konformt avvikande grupp, i en grupp av människor med henna i håret eller med *dreadlocks*, som om man först, primo: måste återförsäkra sig i ett avantgarde, för att secundo: sedan ”göra något som ingen annan gjort ”! Är inte detta mänsklig förnedring! Mitt i det mänskliga villkoret, en stor förnedring.

Men vem är jag att döma? Å andra sidan, om inte jag dömde, vem skulle då döma? Vad skulle människor göra här i världen annat än döma varann. Ingen annan lär göra det!

”Dömen icke, på det att I icke skolan bli dömda! Jag tror att människor som känner sig dömda är mycket flitiga domare ... Tänk, fruktansvärda tanke, om ingen dömde! Om vi gick och teg allihop! Och tänkte att: det där kan inte han rå för, att han med henna i håret drar en vagn med ett hästhuvud med ett äpple i munnen på! Det är inte hans fel. Och det är inte hans fel, att det är originellt och därmed ointressant. Det är inte mitt fel, att jag påstår det. Det är inte mitt fel, om det inte är sant. Och det är inte ert fel, om ni tycker illa om, att jag säger det. Det är aldrig någons fel. Det händer bara, det bara händer, att vi kväver varann till döds. Varför skulle någon döma det? Det är väl bara att låta sig kvävas?”

Nå, nu är jag kanske drastisk.

Mitt andra exempel på, vad det nu är exempel på, blev, efter ett tag (ty jag lade ju inte ett mönster med detsamma), detta:

Vid ett besök hos en pianist en enda händelse på en fest på Djurgården, en ung man som verkligen kan spela, - det är ju det enda man kan säga om en musiker - förutom motsatsen - slog jag mig ner vid ett salsbord och tände en cigarett och i flera

timmar njöt jag. Ingenting kunde störa mig. Varma kroppar gled omkring i rummet, kattlika, men jag såg dem inte, anade dem blott, anade dem som bihang till de toner till vilka mina öron lyst-rade. Och hur dessa toner trillade, och rytmen grep mig, och den smärta de uttryckte, samtidigt med glädje. Dessa toner, nästan var och en höll mig i ett dubbelgrepp mellan himmel och helvete och det enda jag förmådde, mellan blossen på cigaretten i det halvmörka rummet tillsammans med de andra, var att långsamt vrida på mitt huvud från ena sidan till den andra, nästan som om jag – om jag skulle försöka beskriva det – av någon underlig anledning ämnade skruva av det och lägga det ifrån mig på denna plats för att sedan själv dö.

Jag fick en impuls att resa mig och gå fram till pianot en stund, och jag gjorde så. Det var då – pianisten fortsatte att spela outtröttlig – jag såg mellan hans flygande händer att det då och då oblockerade tvåstrukna esset, att den svarta tangenten, hade en liten utskärning, som en blomma, i ebenholtsen. Och plötsligt hörde jag inget längre. Som om jag var en främmande ande iakt-tog jag bara denna lilla, lilla blomma som skym-

tade fram då och då mellan de flygande och dansande händerna.

Jag visste själv inte om att jag böjde mig fram för att bättre se vad det var för blomma, eller om jag sett alldeles fel... och jag råkade med min haka beröra pianistens axel.

Detta var en mindre, - eller snarare större -, katastrof. Han slutade nämligen omedelbart att spela. Det blev dödstyst. Alla i rummet såg på mig. Den som stirrade mest intensivt var självaste pianisten. Och jag skäms över att säga det, men jag frågade, pekandes:

”Vad är det för en blomma?”

Pianisten reste sig då snabbt och ignorerade mig och frågade om någon ville ge honom ett glas whisky.

Jag stod kvar och stirrade på tangenten med dess *anemone nemorosa*.

Det var också då, eller i hallen och nerför trappan, *dans l'escalier*, som jag började försöka lägga mitt pussel, mitt tvåbitspussel.

Det vore något av en estetisk synd att belasta er med ytterligare exempel. Att presentera för er den slutsats jag drog av dessa exempel vore mer

än en synd, det vore att överskrida gränsen för det heliga, för det är det ingen som dömer om. Ty vi måste komma ihåg att kärleken till det vackra, det sköna och det okända (kvantfysik, elefanter, dingos ...) är något av det vi måste vårda ända in i det allra sista, även om vi kväver varann till döds med vår egna originalitet.

Barndom

Anders var en bra kamrat, en god vän, när vi i mina tidigaste år på somrarna bodde i Kopparbo i Härryda. Han bodde i ett nytt hus, i ett ett och ett halvplans hus med cementkällare, 200 meter bort.

Vårt hus, som var äldre och mindre, mer som en byssja, låg mellan bonden Lindholms lilla gård uppe vid vägen och Anders'. Troligen hade dom köpt marken av paret Lindholm. Anders familj hade byggt hela huset själva, från grunden. Den skalliga, agile pappan, en farbror (som tycktes dricka aningen för mycket, och stank vitlök ...) samt en jättestark rödhårig, fräknig, snäll storebror till Anders, vars namn jag glömt. Han kastade stenblock omkring sig som om de varav bomull. Huset var av trä med upprättstående plan-

kor och beigemålat med riktigt solitt, brutet tegeltak.

Dom är proletärer, tänkte jag alltid, när jag gick över till Anders. (Jag hade från treårsåldern ett jättelikt ordförråd. Anne, min morsmoster, hade ju pratat för jämnan för att hålla sin egen förtvivlan stängin.). Min far var nämligen sedan många år manschettarbetare.

Dom, Anders' familj, var nämligen arbetare.

Nu var jag åtta eller nio år.

Ofta var jag i deras halvfärdiga hus och drack saftsoppa. Och Anders och jag byggde kojor och hela långa (troligen två meter) palissader i den fruktansvärt härligt snåriga granskogen ovanför våra respektive hus. Skogen var tät och där fanns även klippraviner och sånt, och fåglar och ekorrar i massor. Vi högg för det vilda med små handyxor med gula furuhandtag med röd rand runt och pålade och snodde med vidjor runt granstörarna. Sen lekte vi där med indianfjädrar i håret och sprang på rötter, gräs och gamla barr dagarna i ända. Vi var alltid rispiga på benen och armarna efter slanor och kvistar. På båda knäna satt sårskorpor för jämnan.

Någon dag badade vi. I Hornasjön. Där fanns simskola. Men varken Anders eller jag gillade att bada. Fast Anders var dock extremt proletärt renlig och familjen var helsund, som det antes mig även i själen. Med Anders kände jag mig vanlig och lycklig. Och som at jag dög som jag var. Särskilt i skogen. Djurlik nästan. Jag njöt av att röra mig. Sällan att jag senare i livet kände mig i ett med natur, kropp och mig själv. Det har väl hänt ett par gånger i mitt liv, och det skulle inte komma att bli så många. Det är ju bedrövligt, och såsom en sorg av en högre, en väldig dignitet. Sorger har ju en tendens att kunna bli betydligt större än hus. Att åse allt detta med alienationen från det enkla livet, liksom utifrån, det var ett öde, ingalunda originellt förvisso, som jag tidigt lärde mig att tyst bära. Men det har genom åren berett mig ett stort nöje, att aldrig nämna det med ett ord.

=====

Jag tänker emellertid ibland på enstaka – överväldigande - händelser från dessa somrar på Kopparbo under åren när jag var mellan sex och tio.

Det var en sommar särskilt. Jag – kanske sju år gammal – hade en vacker, lagom varm, dag ensam vågat mig ut på ett sädesfält med böljande säd, nedanför huset, trotsande den "stränge", Lind, bonden. Tät havre, solen sken. Jag lade mig ner på marken. Hur jag kom på att göra detta, vet jag inte. Men – *a la bon heure* – jag gjorde det. Mamma var långt borta, inne i huset. På rygg liggandes, så låg jag där och såg i den blå rundeln som bildats ovanför mig i ögat mellan de vajande borstiga stråna. Jag såg den klara sommarhimlen, där ytterligt små moln hela tiden gled förbi åt ett bestämt håll, – bakåt över mitt huvud, så att säga.

Så låg jag, med den fasta marken hård under min rygg. Armar och ben lät jag hämningslöst spreta rakt utåt.

Då, helt plötsligt, liksom i ett ögonblick av vansinne, *visste jag inte om det var molnen som rörde sig, eller om de stod alldeles stilla där uppe. Och om det istället var jorden under mig – med mig på – som rörde sig, – som snurrade.* Där låg jag så stadigt på jorden bland stickig stubb, så stadigt man kan. Och jag hisnade! Inte bara av rörelsen som åstadkoms av de flygande molnen. Nej! Det var ju det fantastiska att jag ju kunde – precis som

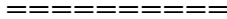
jag ville - byta "perspektiv" i denna situationen:
*än så bestämde jag att det var molnen som flög,
än att de var stilla, och det var jorden som snur-
rade och molnen var still.*

Jag njöt, och "yrslade" i huvud och mage, och jag hade aldrig nånsin varit med om något så himmelskt och omvälvande, ... och som jag dessutom själv "kommit på". Och som Jag också själv kunde kontrollera, och som Jag dessutom visste att Jag kunde göra om och om igen - göra till mitt - om bara solen och några moln var uppe - och ingen, ingen kunde ta detta ifrån mig. Och ingen visste dessutom om det heller!! Vilket mångfald ökade njutningen. Detta visade på en väg till en slags rikedom och mening i livet, något som utgick från mig själv, helt och hållet, och något man kunde bygga sin tillvaro på. En egenartad hemlighet, där jag kunde behärska allt som fanns till hands. Av självklara saker. Som några moln och en äng. Av min egen, alldeles egna, nyfunna kraft.

Allt annat kunde försvinna - men jorden och himlen, molnen och jag själv, och hisnandet - det var nu - som det allestädes närvarande - det absolut största. Mycket, mycket större än t.ex. min just nya blå cykel. En treväxlad Crescent. Den jag

cyklade i åttor med. Vilket i och för sig också var hisnande. Särskilt om man samtidigt sjöng.

Kanske, tänkte jag lite senare, med lite onödig skamkänsla, men med en viss ironisk touche: Kanske föddes här ett med självförtroende laddat självmedvetande på detta sädesfält. Jag tror faktiskt - och det kan ju inte vara enbart mitt fel, om ens fel, att det var mitt livs första verkliga *upplevelse*. Och jag kunde reflektera över, att det var något otillåtligt att njuta ensam, men jag kunde inte för mitt liv få till ett förbud mot att kunna njuta av min förmåga till privat perspektivskifte, fast jag då givetvis inte resonerade med såna ord. För ingen alls berättade jag om min upplevelse i sädesfältet. Inte för mamma, inte för morsmoster Anne, inte för min bror. Absolut inte för pappa. Jag njöt dolskt och intensivt - som en Narcissus - av det hela. Kung över mitt medvetande, och förmögen att i vissa lägen till och med vara herre över Allt, kunde jag nu bara bida min tid, för att se vad man kunde utveckla detta till, som vuxen, som oberoende! När denna eländiga, enfaldiga, förödmjukande barndom var slut. Vilket visserligen skulle ta en viss tid, men man måste leva på hoppet.

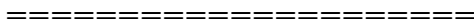

Somrarna avlöste varandra. Korna gick snart ner sig i mörka karpån under alsnåren. Rosa och Bläsa hette dom. De drunknade båda två. Det var Linds kor. Jag tror jag såg att gamla, snälla fru Lind grät, liten och böjd som hon var, hon med sina grå katter i huset med lågt i tak, uppe vid mjölkbordet invid grusvägen. Jag undrade alltid var Linds kom ifrån, och varför dom bodde där dom bodde. De talade knappt. Var de verkligen SVENSKAR? Hette dom Lind? Dom var annorlunda. Varför det var intressant var en gåta redan då.

Nå, jag hade ju Anders. Det var fint, alltså roligt, att ha en kamrat. Han var rak och ärlig. Varje morgon stod han och hans väldige bror och tvättade sig utomhus i en stor balja och de var alltid proletärt rena. Alltså. Hemma var hygienen så där. Mamma städade helst inte. Städade hon, så sopade hon resterna under mattan. Det kunde ju därför knappt kallas för städning.

Vi byggde hyddor och spelade kort. Krypkasino Svarte Petter, och så. Och med en annan kamrat, Daniel, som var liksom återhållsam och tyst, och som hade opererats någonstans - oklart var - , bygg-

de vi ett litet leksakslandskap i en skogskant med små, små hus och satte dit tennsoldater, små kosor och getter och pinnar och plastic-träd och lekte krig. Med Daniel skulle jag inte kunna vara vän. Han var frånvänd, och sörjde något. Och detta var en sorg, och om jag hade vetat vad jag skulle säga.

I affärssamhället ett stycke ner för vägen mot järnvägen till låg, bland rikligt med syrener och planterade noggrant utvalda äppelträd, ett vackert och påkostat hus - lågt med skiffertak -, ägt av en direktör, en viss C., som pappa kände. De umgicks sällan, men mamma tyckte om att hälsa på den glada, eleganta och smala fru C. och dricka kaffe eller flädersaft där i hennes trädgård. C.s hade två döttrar i min ålder, B. och K., söta och pigga. B. var äldst och mörk och djärvast medan K. var ljus, med lite bredare ansikte, och aningen mer tillbakadragen än storasystrer. Vi möttes ibland vid badplatsen, som låg en herrans grusväg långt upp i skogen invid Hornasjön, där alla barn lärde sig simma och alla tog Järnmärket, även om

det skedde genom att de nästan alla vandrade femtio meter på den steniga sjöbotten, liksom jag gjorde, vevande med armarna och med huvudet högt ovan vattenytan.

En dag annonserade mamma – efter ett samtal i telefonen – att systrarna B. och K. hade en äldre kamrat hos sig sedan några dagar, och att fru C. ville att vi skulle komma dit, på kalas, idag, mamma och jag, och att jag fick ta med mig min bästis, Anders.

Det var en högsommardag och rågen vajade på de små fälten i den långa slänt – knappt värda att slösa energi, utsäde och mannakraft på – i Härskogen, där vårt och C.s hus låg, och ovanför var himlen stor och blå med sina bulliga moln och svalor som flög högt, högt, nästan osynligt högt denna mirakulöst lugna och vackra julidag. Vi letade oss i den ångande dagen ner för grusvägen, mamma i en ny schalet, som hon sparat på för att visa fru C.. Vägen var smal, och man fick som gående ibland väja för en Studebaker, De Soto eller Opel Kapitän som nätt och jämnt ensam rymdes på den. Med sin lilla taniga gräsren i mitten – så enkel och lantlig var den. Så vek vi av vid en högväxt lund, nästan nere vid stora vägen, där

C.s hade sin med vita staket inhägnade vidsträckt tomt, med tillbörlig vimplad flaggstång och det fina låga huset utsträckt i sin tegelstruktur. I den välskötta trädgården - av vem var oklart - syntes det på långt håll ett par uppdukade, vita, rangliga bord och alla tre flickorna var uppklädda och målade, - ja dom hade läppstift på sig -, och dom hade rouge på kinderna. Det skulle bli uppträdande, nån slags teater, av de tre.

Alla bänkade sig och fick kaffe respektive saft, och så satt mamma och fru C., och jag och Anders på rad, på en trädgårdssoffa och på vingliga stolar, och såg snart på hur ett gammalt draperi som var upphängt mellan två plommonträd sakta, ryckvis och med löjeväckande dramatik drogs åt sidan. Där stod de tre, i åtsittande trikaer och alla med uppsatt hår. En var mörk - B. då -, de två andra ljusa. Det var nog den nya flickan som låg bakom alltihop. Jag begrep inte om hon var släkt till familjen eller bara en kamrat till systrarna.

Hon var så vacker, så vacker, att mitt hjärta började banka stenhårt i bröstet, och värre blev det ... mycket, ty dom började nu alla tre att dansa i trikaerna. Utan musik, och sen blev det diktuppläsning, en liten enkel sång (av K.) och så annon-

serades sedan huvudnumret med diverse ridådragande och omklädning. Den okända skönheten, som till och med hade kvinnliga former, små bröst bakom tröjtyget, började att hjula fram och tillbaka, långt från den ena änden av den vidsträckta trädgården till den andra. Upprepade gånger. Utan minsta tendens att trilla omkull eller ens svaja.

Jag satt och hisnade. Och led.

Skönheten och det levande liv jag hade framför mig gjorde bara så in i helsicke ont. Jag visste omedelbart att jag nu såg något, som jag bara skulle se på - avståndsvis - och aldrig behålla. Detta var något ljuvligt, och det skulle efter en stund bara vara borta. Detta var just det flyktiga självt.

En jättelik livssorg, sorg över allt liv och levandet, och villkoren för detta, följde mig på vägen hem, och jag sade inte ett ord. Mitt ansikte var eldrött kände jag, nacken kliade och huvudet nära att explodera. Varför så grymt, varför så grymt? *Detta skulle jag ju aldrig nånsin nå!* Ingen, ingen skulle kunna hålla fast det! Nu blottlades livets elände med ens och det fanns inte minsta möjlighet att komma undan detta. Allt som varit så

enkelt innan. Hur man än betedde sig, så skulle denna skönhet försvinna. Det var alltså lika bra att ge upp den. Att säga: "Det hela är ingen idé!". Eller snarare: "Nej!".

Vad Anders upplevde, där han antagligen gick bredvid mig, hade jag ingen aning om. Jag suckade och suckade.

Besviken på livet, som lovat så mycket, men som, i sin i framträdandets allra skönaste glans, i inkarnationen bara visat sin omöjlighet, somnade jag den kvällen, och för första gången kände jag i bröstet en oändlig tomhet. Som ett svart hål. Ett jättelikt hål fullt av sorg. Mitt i detta hål hjulade en flicka oupphörligen, en ljuslockig skrattande flicka, som hade långa starka ben och små bröst.

Borta var minnet av yrseln på havrefältet.

Det stod klart för mig, så ung jag var, - även om formleringen givetvis var skäligen enkel - att den omöjlighet, som hade uppdragats, skulle bestå livet igenom.

Fasta marken fanns inte. Framtiden var dunkel utan detta hopp, om att kunna hålla fast något som sitt. Alltihop, detta bristtillstånd, uppenbarades som en förtvivlans yrsel ur vilken man aldrig skulle kunna komma riktigt ur.

Nu gällde livet något annat än förr, och något betydligt mindre! Nu gällde det praktiskt taget bara att överleva det hela. För mammas skull, eller för ... sakens skull. Jag hade av skönheten, av den unga flickan, blivit berövad Alltet. En tidigare blott anad sorg hade nu befästs. Kanske var flickan helt enkelt infernalisk, - har jag mången gång senare tänkt. Måhända log hon svart.

=====

Men allt detta gled sen - hur det nu var - i huvudsak bort. Det bara försvann. Bara medvetandet om att dessa erfarenheter gjorts fanns kvar. Som ett konstaterande i största allmänhet. Tid och glömska är, som vi alla vet, mycket egendomliga företeelser. Det omedvetna en duktig instans, och man vet aldrig vad som på djupet en gång i omedveten bearbetning skett med det som åsamkats av dansöser, men det är heller ingen omöjlighet att reflexionen över dessa händelser kan skapa något ytterligare.

Vägöverfallet.

En rövarhistoria.

Vi reste länge. Solen lyste varmt. Vagnen stannade vid några träd. Där stod en svartögd bandit och flinade oss upp i ansiktet, när vi av honom tvingades överlämna våra klockor och hattar till hans son. "Tar han då inte bättre vara på sitt barn?", tänkte vi, sneglade lite på varandra, och borstade vägdammet av jaketter och parasoller.

Vår kusk satt vänd ifrån oss, och jag slogs av misstanken att han kunde vara i maskopi med den under en snusnäsduk grinande banditen, vars enstaka gula tänder blänkte till i solskenet när han talade:

"Himmelen är nära!"

Moln gled dock nu upp över skogskanten. Några vindpustar förde med sig lukten av saltorkat hö från en äng i närheten, och en häst frustade, i det

den blängde på banditen, som med handen nonchalant stödd mot skaftet på en kniv som satt instucken i hans livrem, fortfarande hotade oss. I kryptiska ordalag krävde han alltså på detta sätt åtminstone hela hyrvagnen av oss. Den lille pojken kisade omåttligt glatt upp mot oss, där vi ännu satt på vagnen, och han tycktes betrakta det hela som en lek, och med ett nöje gränsande till extas. Jag tänkte att han såg ut som om han var på fotbollsmatch. Några skator med grönskimrande ryggar flaxade förbi på vägen, lika sinistert jagande varann, de också.

Plötsligt, som av ingen orsak alls, bröts bakre vagnaxeln av med en skarp smäll, varpå hela vagnen med ett vajande brakade ner på ända på den hårda sandmark som utgjorde vägen. Vi fyra i vagnen kastades om varann och kusken hamnade ovanpå oss, sålunda kastad bakåt från den enkla minimala kuskbocken, som inte var mer än en gisten spång.

Vid åsynen av denna, för banditen oväntade, kalamitet, tappade denne, till sin sons förfäran, helt koncepterna och vände VERKLIGEN sitt ansikte mot himlen, lyfte näven och skrek för full hals: "Jag sade dig ju att det skulle gå åt helvete!" Det var nu uppenbart för mig, där jag låg inklämd

under en ung flicka vid namn Gloria, som doftade ljuvligt, att banditen var religiös. Och inte bara det: han hade nu i sin själ råkat i tvivel på Guds allsmäktighet och förbannade nu den allsmäktige. Flickan satte resolut sin hand mitt i mitt ansikte, i det hon hävde sig upp ur den ramponerade vagnen, som låg halvt i diket, och skrek sen kongenialt åt banditen i gäll falsett:

”För dig finns ingen frälsning!”

Detta tycktes mig dock väl magstarkt skriket. Och man måste ju i såna här lägen alltid också ta hänsyn till närvaron av oskyldiga barn, tänkte jag, varför jag – i det jag särade på hennes fingrar – ljudligt kved till mannens försvar:

”Han menade inget illa, förstår ni väl...”

En av hästarna, en skäck, tycktes hålla med mig om detta, ty den hade nu, lekfullt, grabbat åt sig banditens skjortärm, som hängde lite lös vid axeln.

Min kamrat på resan, om han nu var det, som hette Oleg, vars far var sedan åratals inlagd på Skara hospital, såg nu ut som han skulle börja gråta. Ja, i sådana här stunder visar alla vad de i grunden i anden mäktar med.

Gloria, som jag hade haft närmare kontakt med i vagnen, stod nu i ett nafs bredvid denna trasiga

hjulförsedda tingest, och sa spefullt till den laglöse:

”Se där, är du nöjd nu?”

I detta ögonblick lyckades nu häststackarn, med en rask huvudrörelse och ett resolut bett, slita hela den grönrutiga skjortärmen av banditen, vars ansiktsuttryck onekligen sedan en stund var till ytterlighet förändrat. Han var nu blek; han svetades och i hans ögon formligen skymtade det av djup oro.

Som jag inte ännu sagt, så hade vi fem på vagnen rest rätt långt. Det var varmt, som sagt, och vi befann oss mitt i en skog i en situation där ingen alls var tillfreds. Tvärtom, det artade sig till storgräl, och instrumentellt sett var det ju egentligen alltihop vagnens fel. Sett ur skurkens perspektiv. Hur i all sin dar kan en vagnsaxel gå av så där plötsligt, när vagnen är stillastående till råga på allt? Ja, man kan säga, givetvis kan man det, att det förstås på sätt och vis var tur, att det skedde i det läget, ur vår egen synvinkel, då vi till exempel hade befunnit oss, beträffande oss på vagnen, i sämre utsikter, om nu axeln gått av i en nerförsbacke längre fram, mot Borås till. Försyner hade alltså varit framme, i banditens gestalt.

Detta insåg vi emellertid inte med detsamma. Vi var ju, alla resanden, män som kvinnor, så upprörda över röveriet. Eftersom jag själv, med sinnesnärvaro, nu också insåg, att banditens möjlighet att snabbt förflytta sig bekvämt från platsen försvunnit, åtminstone med vagn, och eftersom, om han gav sig av, vi lätt hade kunnat skugga honom, större flertal som vi var, så krävde jag snabbtänkt omedelbart våra klockor och hattar tillbaka.

”Och det på momangen!”, upprepade jag med hög, om än av ansträngning lite kvävd, röst. Jag stod bredbent inför banditen, som var så kortväxt att jag kunde se hela skogskanten över hans av en blommig näsduk täckta huvud.

”Seså.” menade denne överslätande, och sparkade lite löst till en svart sombrero som låg intill hans fot, en huvudprydning som kanske tillhörde Oleg.

Ingen av oss hade märkt, att vi var observerade. På norra sidan om vägen fanns en artrik skog, mesta dels björk och sly, och i denna stod nu ett djur och betraktade scenariot, tyst och utan att med ett ljud avslöja sin närvaro, vilken i sig förmodligen också den var helt slumpartad. Hur som helst dröjde det inte länge förrän djuret av den lille pojken, som ju var som pojkar med pojkars

klara ögon, avslöjats, och denne gallskrek alltså plötsligt, därmed radikalt återigen omkastande hela scenen, liksom i en äventyrsbok:

”En äälg!”

Nu syntes Olegs nerver åter svikta, ty han tog ödesdigert, som det skulle visa sig av med språng i motsatt riktning mot där älgen stod, och syntes snart blott nästan som en punkt i fjärran ute på de med små kvannebuskar bevuxna fälten söderöver. Området var där snudd på hed. Kristina, vilket var namnet på ett fruntimmer som också var med på resan, högg tag i min arm; hon var nog alltid mycket fysisk, hon också, hade nog alltid varit.

Jag såg på den lille banditen och frågade denne:

”Vad skall vi göra nu?”, ity jag trodde att han – vilket var en förnuftig gissning, av hans kläder och utseende att döma – var mer naturmänniska än vad jag nar. Eller Vera som var en liten, späd, obetydlig medpassagerare, som jag faktiskt kände sen förut, och sällan var till varken nytta eller besvär. Eller Gloria. Eller Kristina eller Oleg.

”Pappa har ett gevär hemma.” sade då pojken. Detta syntes i och för sig ganska så logiskt av denne. Med det hade han spelat ut ännu ett kort.

”Jaha.”, sa jag vänligt, men tillade, med list: ”var är ’hemma’ då?”

Här avbröt nu banditen, som tycks hämtat sig från överraskningarna, och dessutom fann, att hela situationen så att säga höll på att gå honom ur händerna, med åter ett agerande, i det han tog fram en kniv och viftade med denna:

”Gå upp i vagnen alla tre! Eller hur många ni e!”. Kusken brydde han sig inte om. Denne stod vid en av sina hästar och strök denna över mulen, medan denna fortfarande sökte tugga i sig den långa ärmen, som den fått tag i, och som släpade ner på grusvägen.

Älgen såg på från en osäker plats bland maskrosorna i diket.

Snart satt vi i den starkt lutande oanvändbara vagnen igen, och banditen gjorde en lov kring denna medan han sakta närmade sig älgen, som bar en tretaggad krona.

Just i detta ögonblick hördes oväsen, skrik och skratt på vägen bakom oss, från det håll vi kommit, bortifrån Skara, och så svängde det fram en annan med lite större hästar förspänd vagn upp bakom det eskalerande lantliga dramat.

De nyanlända stannade professionellt ett femton-tal meter från oss, och en stor karl med jättelikt

huvud, som rimmade illa med den i övrigt ordi-
nära kroppen, skrek:

”Axelbrott?”

Jag kastade en snabb blick åt banditens håll. Denne stod som förstenad. Vad denne hade upptäckt var nämligen att den storhuvade i en sele på ryggen bar en gigantisk studsare, som såg ut som en sådan, som man faller elefanter med i Afrika. Pojken, som ju ett slag varit idel glädje, blev nu åter bekymrad; ja, den lille som såg begåvad ut tycktes falla i djupa tankar mitt i alltihop.

Triumferande ropade nu Gloria, vars händer ständigt famlade i skörten, sammanfattande situationen:

”Ha! Där ser du, din lille djävel!”

Vagnen, som nyss stannat, var av en slags större, mer solid och påkostad konstruktion. Den var dessutom vackert målad i mörkrött, hade intarsior föreställande gula rosor på sidorna, samt hade stora lanternor på kopparstänger vid vardera sidan. Kusken bar hög hatt samt hade kragstövlar och en lång piska. De två hästarna var blanksvarta och var stora som hus. Våra hästar var däremot små bruna eller gråmelerade märrar, som man utan vidare kunnat ta för ponnys, eller stora hundar. Förutom kusken och mannen med

det stora huvudet och geväret fanns i vagnen endast en vithårig herre, som såg ut att vara en äldre godsägare eller dylikt. Denne steg nu omständligt ur sin vagn och gick, åtföljd av mannen med den deformerade, eller åtminstone ovanliga, kroppen och geväret fram till banditen, som stannat vid vägrenen ett litet antal meter från den bligande älgen, som inte i hela sitt liv haft så roligt som nu, så tycktes det, och dessutom av ett vagnshaveri. Nu sprang emellertid den lilla pojken med utbredda armar mot den mot oss kommande gentlemannen, som trots sin ålder såg alert och respektingivande ut, och ropade bevekande:

”Ta inte min pappa! Ta inte min pappa!”

I ögonvrån såg jag Glorias hänsynslöst skadeglada och vinningslystna flin, medan jag gjorde en ansats att återigen ta mig ur det förbannade trasiga ekipaget.

Då hördes på avstånd ett svagt rop. Det var Oleg. Trots att ropet var svagt, tycktes just innebörden i orden göra, att det nådde allas öron:

”Det ligger en NERGÅNG här!”

Och för att nu göra en lång historia kort, så stod det så inte länge på, förrän vi alla, överfallna som överfallare, och andra, som nyss deltagit i ett litet

vägdrama, nu stod ikring ett stort hål i marken, vilket medelst en stensatt gång förde ner i underjorden. Kvar på vägen, ett hundratal meter bort, stod nu endast - förvånade - hästarna, samt älgen, som nu satte i sig kanten på ett hästtäck, som låg på kuskbocken på den ramponerade vagnen.

”Det är en nergång till en grotta!”, sade banditen, och uttryckte här den tanke, som slagit oss alla.

En grotta på Skaraslätten!

Och där stod vi nu, mitt på blanka förmiddagen, ett sällskap på kanske tio personer inför en gåta, vars lösning skulle visa sig så fantastisk att man än idag tvivlar på dess sanningshalt. Under det vi alla tog oss nerför avsatserna i hålet, långsamt och försiktigt, under ledning av mannen med älgstud-saren, som nu höll denna i högsta beredskap, - till den begåvade pojken förtjusning - kom så yttervärlden att slutas över oss, och vi fortsatte neråt i skenet av de två gamla lanternorna som plockats av den större vagnen, och nu bars tända av de två kuskarna, som om de inte i sina liv sysslats med något annat än speleologi, ...

I det flackande skenet tog vi oss succesivt allt djupare, utan tecken på förändring i omgivning. Gången var väl av två meters bredd, samt gediget

stensatt runt om och hade en vådlig lutning på cirka 45 grader.

Vera ängslades, liksom Oleg, men för övrigt var vi alla – Kristina, Gloria, jag, godsägaren och de båda kuskarna, pojken och banditen – naivt upptäckslystna, och var inom kort liksom drogade av äventyret. Mannen, som jag kallat godsägare, vilket han senare visade sig långt ifrån vara, sade med emfas:

”Detta är livet!”

Under det Gloria nu försökte, och syntes lyckas väl med detta, komma på god fot med rövaren, via smekningar på halsen och diverse annat, kom vi utan missöden flera hundra meter ner, och utan att märka av att luften blev sämre, vilket mannen med studsaren, som presenterat sig med namnet Kurt, förklarade måste bero på att gången förseddes med ventilation nerifrån, som tyvärr nu måste strejka. Han hade inte väl yttrat dessa ord förrän vi framför oss såg en låst port, en stålport, ett par meter längre ner.

Över porten fanns visserligen just spådda luftportar, men för oss syntes alltså färden ner i underjorden sluta här, såvitt, förstås, ingen möjlighet till öppning av porten fanns.

Vi hade svårt att andas och vi bad kvinnorna att vifta med kjolarna.

Porten satt som berget. Och låst var den. Den lille pojken försökte öppna låset med en liten spik som han haft i byxfickan - också ett ställe för en spik, men - givetvis - utan resultat.

”Se nu!”, sa Gloria med hög röst, infamt blängande på Oleg, ”en sån jävla röra du har satt oss i, långt djävla nere i marken!”

”Det, det, det...”, stammade Oleg.

”Godsägarn” lyfte nu sin smala, manikyrerade hand och slog med knogarna tre mycket försiktiga slag på porten.

Med ett lätt gnissel öppnade sig då denna, och vi möttes av en otrolig syn. ”Hjälp!”, skrek Vera och tog tag i min arm, fullständigt omedvetet. Gloria, däremot, gjorde med lugnt ansiktsuttryck, långsamt korstecknet, samt log segervisst. I det ögonblicket visste jag, - fast inte medvetet - att jag hatade den ombytliga, manipulativa, falska och själviska Gloria. Det hade jag konstigt nog inte begripit förr. Jag hade trott att hon var arg. Så lutade jag mig närmare lilla Vera, pekade och sa:

”Ser du? Ser du?”

Och vi allihop såg.

Gauguin.

Ignorerande min onda stortå, kände jag mig just denna dag, för ovanlighetens skull, pigg. Jag gick då ut, ned för Viktor Rydbergsgatan och stod snart vid inträdet på Konstmuséet och konfererade med flickan i kassan.

Jag förklarade på ett trevligt sätt, att jag, sist det var en stor utställning, det var originalverk av Picasso - jag missade Helene Scherfbeck - helt enkelt hade plankat in. Hon, som var typ 22, stirrade närapå beundrande på mig och undrade hur

jag betett mig då. Jag förklarade att jag tagit hissen från fotorummet och diskret viftat med ett kvitto från Willys åt Securitas och så kunnat komma in i det vaktbevakade heliga. Hon log efter hon hört min sanningsenliga berättelse, och jag betalade nu hövligt 100 kr och tog så hissen upp till sjätte våningen - hissen "som jag ju visste var den var", som hon sa.

Väl uppe trädde jag in i tre halvmörka rum, vart och ett bevakat av blåklädda vakter. Nu visade jag upp ett korrekt kvitto, och kände mig också fullt korrekt, samt på hugget vad det gällde Gauguin. Spänstigt stegade jag omkring, och tänkte att det just var Gauguin, som jag nu skulle se, ty van Gogh och Bernard - som även de ingick i utställningskonceptet - var dock båda mindre ljus. Fastställas skulle nu dock även det där med van Goghs teknik, och om han använt palettkniv och inte pensel.

Hela studiet förhöjdes märkbart - ja i 3dje-potens - av de tre väktarna, som rena snygga och nyktra och med fullständigt klara ögon betraktade mig, klädda i sitt livré. Nu var det dessutom så, att de tre salongerna med dyrgriparna var försänkta i halvdunkel. Jag tyckte nu att det väl dels var lite

“overdo” och tavlorna säkerligen i sina hem - privata och andra - hängde i vilket ljus som helst, och väl fick en och annan dusch whisky och cigarrök på sig .... Men här, här hängde nu tavlorna så illa och var så egendomligt fel belysta att jag blev förskräckt. Varje tavla var belyst av två kalla lanternor, så att de fick en platt och glanslös yta. “Begriper de ingenting?” tänkte jag, och mina tankar förstärktes på något sätt av de tre vakterna som var och en hade befäl över sitt rum och inte vek en sekund från rummet. De kommunicerade ibland i dörröppningarna. En ung kvinna iklädd en “liten svart” fanns också till städes för att svara på frågor och, vid förekomster av grupper, leda grupper ikring bland 1880-talets frukter. Jag talade dock inte vare sig med väktarna - som syntes mig lite som från Sartres “Huis clos” - eller med damen i svart. Högtidligt nickade jag åt de fyra, med attityden av: “Fint detta! Marvellous.”.

Det var nu jag började resan i Gauguins inre.

Stående på tåspetsarna var jag nu blott fem centimeter från Gauguins tavla, föreställande ett landskap. Elegant hade Gauguin infogat sitt typiska orangea i tavlan i ett litet timglasliknande fält. Mycket lite färg, och jag tog ett steg tillbaka

och sökte nu få in hela tavlan i själen. Jag njöt av harmonin och av G.s säkra blick. Tänkte att: detta är ett nu för själen. För min själ. Och varje del här är något av en helhet, som jag förstår. Och det var härligt. Jag fick dock tänka mig mer ljus. Jag tänkte att om nu tavlan hade fotograferats - vilket var förbjudet i de tre rummen - så hade man ljusat upp den. Alltnog. Några, två tror jag, av G.s tavlor var från Tahitiperioden. Då visste jag, att jag nu hade något så enastående framför mig som två tavlor, som inte bara var målade där, av snillet självt, med dom där Tarzan/Burroughs-färgerna - men också med färger som var framställda och rivna på själva ön. G. hade vid målandet av dessa bara använt fyra - 4 - färger och blandat dem till alla andra. Och en var på kartong, en tempera. En av tavlorna var helmystisk, med sagofigurer, mytiska, samt en lite minihäst i hörnet.

Nu tänkte jag också på, hur G. själv skulle sätt på att hans verk bevakades av väktare. Säkert hade han skrattat högt, fast inte alls protesterat mot detta. Var är Gauguin nu? I en färghimmel.

Jag satte mig på en bänk i en av salarna, negligerrande de fem övriga åskådarna, varav två talade

Engelska. "Jaha." tänkte jag och stirrade oavvänt på en tidig van Gogh, där ingen minsta del var överflödigt, "Bättre än så här kan det inte bli. Livet.". Nöjd var jag, och tavlorna kändes som vänner. Otroligt härligt. Om det nu bara hade varit mer ljus. Kanske är det starren?, försökte jag då, men slog bort tanken, då jag ändå kunde "räkna ut", genom beskådandet av skuggor och annat, att det verklig VAR halvmörkt. Det saknades ljus.

Jag blev plötsligt disträ, och gick nu till en vakt och frågade om man verkligen inte fick ta ett kort med mobilen. Nej. Det fick man inte.

Åter en vända bland verken, varav de flesta tycktes ägas av något litet danskt muséum. Ack, dessa små verk! Ty små var de på det stora hela, som allt som är berömt ... (oklar tanke) ... om man nu kunde gå hem och ta fram lite färg.

Jag såg åter på väktarna och tänkte att det hade varit skönt om de försvunnit. Det kändes som om man tittade på något medan "pappa" såg på. Helsing också. Hur gör man? Jag vill inte se på Gauguin och bli betittad vid skådandet! Men det är ju omöjligt, att be dem gå. De har betalt.

Nu stod jag - återigen vaken till sinnes - framför en tidig Gauguin, en stor bild föreställande en pojke på en säng, pojken vänd mot väggen.

“Nu känns det bra.” tänkte jag. Varför då? Jo för att jag såg på nån som var frånvänd. Väktarna såg min rygg, och jag såg på pojkens rygg på tavlan. ∞ “Jaja” tänkte jag, “jag är inte klok, och dessutom drack jag kaffe på Stadsmissionen, och ingen talade med mig, och dom ville jag skulle gå”.

Nu stod jag här på muséet i lugn och ro och såg på pojkens nacke. En sån fin tavla! Kanske G. fick motsv. en 1000 kr för den..... Vem ägde den nu... Den var inte alls som en G.. Tavlan med pojken kunde målats av en svensk naturalist. Blick på blick. Rum i rum. Pojken sov. Allt en dröm.

Åter gick jag till Tahitibilderna. Underbart. Såg på en liten grön häst i ett hörne av en tavla. ”Detta är ju otroligt!”, tänkte jag igen. “Bättre än så här blir det inte!”, sa jag igen. Så sökte jag spara bilden i själen. Vad var en upplevelse egentligen? Var en upplevelse också en besvärjelse? En magisk rörelse med vilken man söker hejda tiden? Var inte också en besvärjelse en upplevelse?

Sen, utan att se mig om, eller åt höger eller vänster, gick jag ut, och ner för trapporna och förbi den där 22-åringen i bottenplanet och sköt sen

upp den tunga dörren till Götaplatsen. DÄR var det ljus. Om dessa små tavlor måste jag berätta, tänkte jag. Ty jag måste ju berätta, att bättre än så här kan det inte bli!

Kommunikation är ensamhet, tänkte jag.

Lilla orangea fält. Lilla, lilla gröna häst.

=====

Stryparen.

Eftermiddagen var kylig, snön var decimeterdjup, och efter ett kyrkogårdsbesök i Paris och en visit på Rodinmuséet, befann jag mig iförd svenska pjäxor och tjock röd luva ute och gick. Jag hade inte växlat ord med någon på flera dar. Det började närma sig hemresa i couchettevagn. Denna eftermiddag - en mellandagseftermiddag - när det börjat mörkna, var snöfallet tätare än förut och jag drog upp min fånigt röda långhalsduk, så att den täckte den fjuniga hakspetsen och gick längs Boul. Mich. - Boulevard Saint Michelle - norrut i riktning: Seine. Jag var i tjugoårsåldern, och jag har aldrig haft mycket till ansiktsbehåring.

Det var en himmel, mörk men upplyst - som på en tavla av Toulouse-Lautrec - ... av gatlyktor och av det sken som reflekterades av snöflingorna,

som dalade långsamt och tyst ner. Tyst var det, ganska och jag pulsade på. Jag passerade Place Saint Michel och skymtade nu Seine. Då fick jag på bron framför mig - Pont Saint Mich. - se en liten mörkhårig kvinna i päls streta emot mig. Hon var vacker och när hon såg mig, så lyste hennes ansikte upp bland snöflingorna. Hon höll i kylan med båda händerna om sin pälsrockkrage, steg fram till mig på sina högklackade stövlar och sade något med mjuk röst, exakt vad kunde jag inte uppfatta. Men innebörden kunde jag gissa.

Jag stod som lamslagen, förstenad och med hoppet dansande i strupen, och hasplade ur mig de få ord som skulle inleda får bekantskap:

"Je suis étranger."

... d.v.s. "Jag är utlänning."

Men, hennes ögon spärrades då upp, munnen öppnades också aningen och ett litet ljud hördes komma ut mellan hennes små, små, röda läppar. Sen vände hon med en rasande fart och sprang, ilade bort över den snötäckta bron till andra sidan Seine.

Jag stod kvar, handfallen. Det är väl det minsta jag kan säga. Jag var nu förtvivlad. Jag hade ju förstås följt med! Jag hade hur mycket pengar som

helst, ifrån Försäkringskassan hemma i Sverige. Och vad hade gått fel? Detta grubblade jag på. Det fanns ingen lösning på det hela! Det var obegripligt. Helt obegripligt. Jag kunde ju inte PLÖTSLIGT sett vansinnig ut. Hon såg ju mig ett bra tag innan hon tilltalade mig. Och hon log... Jag vände tillbaka från bron och återvände till hotellet med denna gåta i huvudet. "Je suis étranger." Det var ju en vanlig fras! Jag menar....

Inte förrän flera månader senare – hemma i Göteborg - fick jag en möjlig – och trolig förklaring. Jag hade nämligen "hjälpt" min väninna E. – en person som annars inte hör mycket hit, att skriva en uppsats i franska på universitet. Om Proust. Proust och osedligheten. Så ringde jag upp E. och berättade om den egendomliga händelsen på bron i Paris. Efter bara en sekund hörde jag E. skratta till: "Ja.", sa Eva, och hon hade alltid en klangfull röst, "flickan uppfattade väl det hela som: 'Je suis étrangleur.'". "Vaddå?" sa jag. "Ja.", sa Eva, "det betyder: 'Jag är strypare.'"

Jag tackade E. för att hon rätt upp det hela, och lade på luren.

En utflykt till en fabrik.

Jag tänkte plötsligt, där jag stod och väntade på att vår president på radio skulle säga sin annorlunda mening, att när jag igår lämnade Columbusburg, för att åka till en fabrik uppe i bergen, så fanns det denna dag en viss sikt. Columbusburg ligger visserligen högt, men det är alltid bra att lägga nya verksamheter ännu högre. Således ligger ju alla väsentliga städer numera i Himalaya och i bergstrakter i Afrika och Nord- och Sydamerika, samt givetvis i idealområdena Arktis och Antarktis. Men vi försöker att inte

slita på polerna. De är mera våra rekreatiomsområden. Jordens medeltemperatur är ju nu 19 grader Celsius. Det har den som ni vet inte alltid varit. Alla förflyttningar som inte sker med underjordiska tåg sker numera i kylbilar. Där kan man ha bra temperatur och frisk luft genom olika system för kylning och syreproduktion.

Det är visserligen tråkigt att åka bil. Vi har bilar med stora hjul. Ja, jag vet att jag talar till er som om ni vore barn och inte alls kände till hur vi har det. Men det är ett sätt att tänka som vi har lagt oss till med. Som ni kanske också känner till. Inte vet jag. Det ingår ju i osciofasens filosofi.

Alltnog, jag begav mig alltså av i den dansande ballongbilen, ty alla vägar är dåliga, och gav mig iväg till Kapptown. Kapptown ligger inte långt från gamla skidorter i Alperna, där det givetvis inte finns någon snö längre. Men alltså en matfabrik. Den besökte jag tillsammans med Hector Orso, min vän från nödförrådsdepartementet. Det är ingen fara med departementet. Delvis tack vare Orso, och hundratals andra. Ja, jag säger hundratals, ty de är inte fler. Jag kommer till det sen.

Letitien – som vårt land heter, där jag ”bor” - är inte en socialistisk stat, men vi har givetvis ingen marknadsekonomi av det kapitalistiska slaget. Vi är ju inte längre som på den gamla tiden när Dante, Balzac, Hemingway, Stephen Spielberg och Bill Gates och senare snillen levde. Vi kan inte låta världens öde bestämmas av att pengar förökas automatiskt. Så kontrolleras det, att inga pengar placeras. De är till enbart för användning. Man har bara pengar i en vecka. Sen är de ogiltiga. Detta med världsekonomin är så enkelt att det sköts av en liten dator, inte större än en kubikmeter. Nu är det visserligen inte en sådan dator. Presidenten har den i fickan. Men liknelsevis. Allt enligt Silvio Gesells vision om räntefri ekonomi. Om vi inte hade en sådan så skulle världen bara bestå av spekulanter. Nu finns enbart struntpratare. Samt några goda konstnärer. En stor sak åstadkoms av en viss president Puh, som i ett slag förstörde all konceptkonst med den geniala frågan: *”Vad skall vi med konceptkonst till, om vi inte har riktig konst?”*

Kortfattat kan man säga att inga människor tjänar några pengar här. Vi sysslar med annat.

Quadrolerna – som inte bor i Letitien - har ett liknande system. Men jag vill inte säga att de har de bättre. Orso och jag begav oss iväg till den avlägset belägna fabriken i gryningen. Vi slog på strålkastarna, satte igång vevarmarna för att hålla undan de renhållande nestorsbollarna, som idag inte hade hjälp av vinden, men som flög som de ville, och slog på autopiloten, inställd på Kapptown. Sen satt vi i förarhytten och spelade kort. Det var ändå inget att se. Det var halvmörkt hela dan. Och växer gör det ju inte mycket längre. Nånstans. Mest är det öken. Då och då slår gaserna in med sin skarpa svaveldoft in i bilen. Vi tog ibland till syrgasmaskerna, men spelade vidare vår Canasta. En och annan krokodil sprang över vägen. Krokodiler är ett av de få djur som är kvar. Utom vi då. Ju högre vi kom nu till alpens topp, desto ljusare blev det.

När vi närmade oss fabriken, som tillverkar persikor, så blev vi stoppade av en vakt i en annan ballongbil med kulspruta på. Vi fick gå ut ur bilen till och med, för visitation och drogtest. Då såg vi också några människor från grottsamhällena, de autentiska *retroletona*, som

kom upp genom sina luckor, skäggprydd och sketna, och såg på oss. Orso och jag tackade gudarna för att vi ändå levde ovan jord. De är inget fel med det underjordiska livet, men det är melankoliskt. Vi som är ovan försöker ju rensa atmosfären med nestorsbollarna och andra medel, och kämpar med våra odlingar och sköter försvaret och reseverksamheten till alla rymdplattformar och satelliter. Retroleterna sysslar med gamla, invecklade andliga ting, som musik, som kräver en oändlig arkeologi. Man tar isär en liten bit av ett stycke av Duke Ellington, och sen sitter man med små bitar av det och kör det genom öronen som en putsduk.

De som lever under jord är mest inom utbildning och kultur och underhållning. Man har avskärmat sig från världen och blickar alltså allt mer och mer inåt-bakåt. Det är inte heller fel det. Det är mer en smaksak. Själv spelar jag piano också.

Nöjesindustrin är på topp. Man dansar och dansar. Somliga människor – om vi alls är det – försvinner under dansen. Ingen vet var de tar vägen. Inte ens kamerorna vet det.

Väl innanför grindarna till fabriken som bär namnet *Tycker ni om Brahms?* så steg vi in i

byggnaden. – Konstigt namn, men den heter så. Vet inte varför. – Där möttes vi av en ingenjör vid namn Russman. Denne visade oss persikorna, och vi fick oss ett rejält fat att äta. Det smakade utsökt. Jag fick med ens ont i magen. Man är ju inte van. Jag stoppade en persika i fickan för att ge åt en krokodil.

Sedan steg vi in på direktionen och fick en uppdatering av läget. Vattenreningen konsumerade detta år massor av energi. Men energi har vi ju i överflöd.

Vi tog därefter en promenad i växthusen och gick sen ut i det fria för att beskåda utsikten. Vi hade en vidsträckt utsikt, men ett brunaktigt dis låg så tjockt att bergsmassiven intill oss endast skimrade. Luften var mycket tunn, så vi blev matta ganska snart och tog på oss maskerna. Vi är nu så vana vid maskerna att vi inte tänker på saken längre. Det enda man reflekterar över är att aldrig gå långt ensam utan att först kontrollera syrgastuben. Men det har blivit en vana.

Vi tog sen ballongbilen hem och körde på vägen över en hel flock med roboträttor. De är annars sällsynta. Det blev snart kolmörkt. Dom har muterat och skriker fula ord hela tiden.

Nu har jag suttit vid min radio i en halvtimme, och presidenten har ingenting sagt. Är han död? Han är gammal. Han har utsett en efterträdare. Jag har glömt vad han hette. Presidenten heter i alla fall Pramalan. Han kommer från det som förr kallades Indonesien. Förra året blev han skjuten i ögat. Nu har han bara ett öga, och dåligt minne. Jag undrar, som alltid, om jag kommer att sova i natt. Eller om jag bara ligger där, och vrider mig.

Flash fiction

Han slog ner vekten, in dörren, på charmen, sig ner i soffan, ner ögonen, ut med armarna, mig med häpnad, ut texten, sig raklång, mig också, sin arm om min hals, bort sin överlägsenhet och friade. Jag fick fnatt och en underbar man. Nästa morgon var onsdag, han försvunnen och jag galen. Nu kommer jag aldrig att se honom mer, att stämma honom och istället ... besöka den där stackars vekten, på sjukhuset.

Stormen.

Vårkvällen hade sänkt sitt mörker över min bungalow. Den låg ensligt i havsbandet, i en liten dalliknande bergsklyfta, skyddad av en dunge jättetallar. Jag och min vän Leiris satt i det rymliga köket och såg ut över havet, där det glimmade av en måne, som tittat fram bland molntrasorna som hastigt flög över den blygrå skyn. Två måsar satt på räcket på altanen och pratade med varann, just som vi, medan fjäderdräkten ömsom slets upp över ryggen på dem, ömsom lades slätt intill. Det var blött efter vårregnet. Regnet hade skapat hordvis med små droppar som satt på

fönsterglasat och kom verkligheten utanför dem att anta ett splittrat, friskt ärrigt utseende.

Leiris' finskurna ansikte, under det kortklippta ljusa håret var upplyst endast av den gamla Strindberglampa i mässing som stod på soffbordet vi hade emellan oss. Han lutade sig tillbaka i korgstolen och svepte filten om benen, då det verkligen var ovanligt kyligt inomhus denna kväll. Vinden slet då och då i takpannorna på det låga huset, som inte alls tyckte om att stå här i skärgårdsmiljön, men tycktes vara mer ritat för att stå skyddat invid en åker i inlandet.

”Lite kaffe?” undrade jag.

Leiris ansikte var som en sluten mask. Egentligen visste jag ingenting om Leiris. Det var ju i sig egendomligt eftersom vi hade talat så mycket under de senaste två åren med varann, nästan varje vecka hade vi haft konversationer på tu man hand om etik och miljö. Men kanske var det just det, att vi båda varit så uppslukade av vårt viktiga ämne, att vi försummat att tala om våra mer omedelbara problem, känslor och vår existentiella förtvivlan. Kanske var det nu dags för något av detta att segla upp och etablera sig i vårt förhållande. I alla fall var det

vad den långa tystnaden skvallrade om, den tystnad som Leiris nu bröt, efter det han avvärijande viftat mot den kaffekanna av stål jag höjt intill hans blå keramikmugg.

”En tanke bara, som jag är oroad av, och som inte alls har att göra med vårt projekt....”

”Låter intressant...” sa jag. Det var sådana saker vi ofta sa till varann, ty vi var goda vänner, vi var generösa och vi önskade båda, att ta väl vara på livet.

Leiris glodde med sina små blå ögon ut i natten, genom glasrutan, över räcket med måsarna och ut i havet, där nu vågorna slets i stycken av sin egen flykt, tycktes dansa och dö i en slags fåfång vaggning, vädjande om en barmhärtig dröm och en vila någonstans ifrån. Men ingen lättnad syntes komma från himlen. Endast en bitsk nordvästan.

”Jo, ” sa Leiris, tänk om det är så .... Att vissa saker existerar, och existerar delvis i den illistigheten att de i sitt projekt har metoden att söka undvika att detekteras av den vetenskapliga metoden?

”Hur då?” sa jag enkelt, delvis för att jag inte riktigt förstod.

”Jo,” sade Leiris. ”Förlåt att jag uttrycker mig så slarvigt. Jag menar, för att vara mer tydlig, att det ju inte är helt omöjligt att det evolutionärt i universum kunnat länge gynna en viss art av existenser om denna kunnat, i talrika civilisationer genom eoner av tid, undvika att bli synlig av den vetenskapliga metoden, som nu civilisationer i ett i ett tenderar att framhäva som nyckeln till kunskap....”

”Aha” sa jag.

Nu blev det mörkare och mörkare ut över havet. In genom springorna i fönstret trängde en vass doft av tång och ruten sill. Det knäppte och krängde i husvirket och månen försvann över havet, medan vi båda kunde iaktta hur en gammal ångare stävade norröver in bland öarna långt bort, upplyst av diverse lanternor i mast och för och akter.

Leiris sneglade åt mitt håll.

”Du förstår vad det innebär?” frågade han, något ominöst, dolskt och nära nog profetiskt.

”Jo jo”, sa jag, ”men visst vore det osannolikt att något skulle göra sig den väldiga omvägen att skydda sin existens genom att så att säga ha en sköld mot människans, eller för den delen varje intelligens’, vetenskapliga metod?”

”Visst, jag håller med.” sa Leiris. ”Men ack så smart!”

Ute tornade sig nu vågorna upp, och himlen mörknade, månen försvann och med den även de både måsarna, som faktiskt skrek högt, som av smärta, när de lyfte från det slippriga räcket och försvann i mörkret. Nu började det återigen regna, och denna gång var regnet relativt massivt och det tycktes svartare än något annat regn jag sett, som om det regnade olja, fast det nog var alldeles vanligt vatten.

”Du menar att något finns därute som hela tiden skrattar åt den vetenskapliga metoden, och som kan ha allt möjligt fuffens för sig, bara för att vi nu är så inkörda i att tro att allting kan detekteras av den vetenskapliga metoden, av observation och av kontrollerade försök?”

Leiris grep om den lilla blå muggen och tömde i ett svep återstoden av det halvljumma kaffet. Han s ansikte sprack upp i ett leende.

”Ja, det är otroligt!” nästan skrek han. ”Att jag inte har tänkt på det förut!”

”Det är väl inte så konstigt” sa jag lugnande, ”det har ju ingen annan heller tänkt på, - så vitt jag vet...”

”Det är så listigt! Ty vad innebär det? Jo att någonting smyger omkring i existensen, att någonting just nu sitter på din axel och på min axel, och skrattar åt våra simpla försök att få grepp om vad det är som skapar och styr våra liv, i grunden. Medan vi famlar bland våra teorier om universum och om evolutionen, medan detta osynliga, gäckande väsen hela tiden har koll på allt som händer, och har nycklarna i sin hand, som de i sin dimension går omkring och skramlar med, trots att vi inte kan höra minst pling ifrån dem!!”

Nu syntes nästan ingenting utanför fönstret och när jag gick fram mot fönstret för att söka urskilja något, så kunde jag enbart se några stora skuggor i form av de jättetallar som stod på båda sidor av utsikten från min sjötomt båga. Kanske de höll på att falla, nu när vinden tog i?

”Det var väldigt vad det friskar i.” sa nu också Leiris, som alltså släppte sitt metafysiska grubbel. Som det syntes.

”Ja herregud, nu tar stormen verkligen tag. Se på vågorna!”

Vågorna tycktes nu komma närmare i mörkret och vi hörde plötsligt hur de började slå upp mot

altanen och det skvätte i väldiga drev upp mot rutorna.

”Så här skall det väl inte blåsa?!” sa jag, medan jag reste mig och kastade min filt. Jag gick bak i rummet för att tända taklampan, när vinden så kraftigt grabbade tag i huset att det tycktes flytta sig en halvmeter.

Möblerna kastades omkring, glaset i rutorna splittrades och elektriciteten försvann.

Efter vindstöten satt vi nu i blåsten i den brädhög som varit mitt fritidshus, den bungalow jag alltid drömt om och som varit min lilla arbetslya under senare år.

”Se vad du förstört!!” skrek jag åt Leiris, som, blödande i huvudet från ett krossår av flygande fönsterglas,

”Ja, det är sannerligen smart!” Ser du, hur det försöker MÖRDA oss nu också!”

”Ja, det tror fan det,” skrek jag och letade i mitt sinne efter den plats jag senast gömt min pistol, ”varför skulle du nu nödvändigtvis rota i tillvarons hemligheter, din fåfånga jubelidiot!?”

Leiris rusade, vansinnigt skrattande, omkring i bråten, dyblöt av regnet som piskade in i den skadade bungalowen, där det nu i mörkret släppt loss ett hiskeligt oväsen. Det lät från

himlen, från havet och från träd som bröts loss från den lilla kustremsan.

Min bil stod dock kvar på baksidan, såg jag i en glimt från köksfönstret, som nu slitits upp och stod och smällde i den vaggande byggnaden.

”Bilen! Vi tar bilen!” sa jag och rusade mot den dörr i köket som ledde ut mot baksidan och den lilla parkeringsplatsen. Leiris tog tag i en rock som hängde i hallen och rusade efter mig.

Väl ute invid bilen såg vi nu hela katastrofen. Mitt hus var utan tak, flera träd hade fallit, och man kunde inte ta sig med nån bil nånstans. Träd låg över vägen och regnet piskade våra kroppar och ansikten, medan himlen formligen röt ovan oss, från de jättelika svarta moln som oupphörligen, som i en jättelik himlafors, skred in över land. Molnen hade händers form och man hörde hur hela världen skakade i fogarna.

”Sånt jävla liv, bara för att man framlägger en teori!” ropade nu Leiris in i mitt öra medan vi lutade oss mot den meningslösa bilen, en grön Audi.

”Ta tillbaks den då!” flämtade jag dräglande, och gned mitt ben som skadats på något vis i flykten.

”Det kan man väl inte göra!” skrek Leiris tillbaka medan han försökte knäppa rocken och strök vatten från ansiktet. Stormen syntes inte visa något som helst tecken på att avta. Snarare tvärtom.

”Det kan man väl!!” skrek jag. Sen tänkte jag i mitt stilla sinne, att bara jag nu kunde få tyst på Leiris, så skulle allt återgå till det normala.

Ja, kanske var det så, att om jag nu bara kunde avlägsna Leiris från existensen så skulle de osynliga makterna lugna sig. Men nästan omedelbart slog det mig att det inte spelade så stor roll. Ty nu visste ju inte bara Leiris hur det låg till, men ... även jag.

Alltså var nu hoppet ute.

Jag sjönk ner i det blöta gräset invid bilen.

Leiris tittade på mig.

”Vad är det?” frågade han.

”Man vet alltså aldrig hur slutet skall se ut?”

”Asch, ta dig samman!” skrek Leiris och lyfte upp mig från marken. ”Du är väl inte vidskeplig heller!??”

I samma stund avtog nu regnet och efter en kvart eller så kunde b vi lugnt i natten, under månens sken gå omkring i bråten och inspektera förödelsen efter stormen.

”En sån storm!” sa Leiris skrattande, pekande på skorstenen, som låg intill oss på gräsmattan.

”Ja, det är klimatförändringarna.” sa jag, blickade ut mot havet där fartyget lagt sig vid ankar mitt i bukten, och gned min nacke.

En fiskmås gick tyst bredvid oss och stirrade då och då upp i våra ansikten för att successivt kunna notera hur dödsskräcken långsamt tycktes försvinna från våra ögonhålor och hur vi sedan långsamt sökte återta vår mänskliga värdighet.

Kattdjur.

*”Att ge ut en bok
kan bara ursäktas,
om den lär ut
något.”*

Voltaire.

I.

Det är något alldeles speciellt med jättestora kattdjur. Givetvis är det förstås så att alla katter är högst speciella, bland annat i sätt och utseende, sedda i relation till andra djur, och även små och medelstora katter har ju kattens mystik, värdighet och förmåga att hypnotisera gemensam med det stora kattdjuret, särskilt då det största av dem all – i vissa områden – lejonet. Lejonet har dessa egenskaper, men högst poängterade, i en förstärkt grad, så att man bör bedöma dem efter just det.

Kanske är det så att när ett djur inom en art blir det största och det dominerande, särskilt om det är ett rovdjur, så händer det alltså att detta djur i viss mån blir annorlunda i sinnet. Så kan man t.ex. tänka sig att lejonet är annorlunda än andra katter, och att evolution – denna egendomlighet som ligger till grund för så mycket konstigheter – i dem har sett alldeles nya marker att utforska, i djurets själ, denna själ som så ofta – åtminstone i diskussioner - får stå för sig själv på grund av sitt icke-materiella innehåll, som den antas äga.

För varje människa på jorden – det måste man här inskjuta –, som det allra minsta *känner till* lejon betyder lejon vanligen mycket. Människan är på flera sätt – mytiskt, som det heter - i någon grad definierad i förhållande till detta djur, eller till dess motsvarighet i den världsdelen man nu råkar växa upp. Och det är odiskutabelt dessutom så att varje människa på jorden, stort sett, skulle kunna, om än under visst tvång, kunna hålla ett litet föredrag på en havttimme eller en kvart om detta djur, om lejonet, tigern eller pantern. Men vi håller oss till lejonet. Så har människan utvecklats - antagligen skenbart slumpmässigt – till en sådan varelse, att hon på anmodan kan tala länge om lejon. Inte med dem.

Och detta är, i sig, en fullständig abnormitet, och på samma sätt, eller, förstås, på ett helt annat så är lejon, eller dess lokala motsvarigheter, abnorma, menar jag.

När lejonen ligger där på savannen i grupp och dåsar på en liten höjd på savannen i skuggan av en akacia i sin middagsslummer, eller likaså, nuförtiden, när de ligger och gäspar tätt intill ett stängsel i morgondimman intill ett staket i någon öken, - eller för den sakens skull: i ett zoo - i väntan på stödutfodring i form av ett on halvvrutten kyckling, en halv buffel eller häst, då händer det allt som oftast att det liksom glänser till i närheten av irisen i lejonets öga, och det är då som lejonet börjar sin exklusiva verksamhet med att rapportera, intensivt, mellan sina inre regioner. Om detta vet man dock nästan ingenting.

Allmänt bekant är däremot att lejon inte kan skratta. Det vet till och med ett barn. Liksom att majoriteten av alla djur varken har humor, kan skratta, vara ironiska, kan överdriva eller servera en underdrift. Inte ens inom sig själva. Alltså: de kan inte med sådana *sidledes* rörelser

kommunicera, eller reflektera. Ty sidledes är sådana rörelser som humor, ironi och sarkasm. Ty det är ju så att hur rolig eller hur dubbelbottnad man, som människa nu än är, så är ändå sakernas tillstånd exakt desamma. Allt är lika bedrövligt. Ingenting förändras av ironin eller humorn, det är bara så att något försvinner för en sekund ur medvetandet. Det är praktiskt taget det hela. En temporär glömska.

Nej, lejonets förmåga ligger på ett annat plan. Eller låt oss säga: lejonets förmåga är en djupdimension, *vertikalitet*, där människan, som den ytvarelse hon är, ägnar sig åt en ytrörelse, en parering av sina egna rörelser, sitt eget medvetandes tarvliga och banala verktyg. Ty humor och ironi är medel, som JUST är ägnade väl för varelser, som hela sin vakna tid ägnar sig åt att med begrepp för sig själv omsätta och i det yttre omstöpa världen. För en varelse UTAN BEGREPP är humor meningslöst. Så har till exempel alla de små apor som stjälar småsaker från turister i Indien ingen humor, men är enbart gediget elaka. Monsteran i mitt fönster, som jag härömdan räddade med en skvätt vatten, har givetvis ingen humor. Ty den har inga begrepp.

(Det är ju som Hegel säger, att växter har ett SIG, men inget SJÄLV.) Och det är ju bland de största missuppfattningar som människorna går omkring med, att humor, till exempel, skulle vara något särdeles fint och gudomligt, och en odiskutabelt dyrkansvärd sak. Och det som gör livet värt att leva. Detta är ju i grunden fel, då humor är nära nog ett platt intet, då det helt enkelt är en enkel funktion av själva Begreppet. (En funktion, som dock inte alla av vår art har, men det är en annan sak.) Humor är en automatisk reflex av språket. Det är det, som en del djur halvt om halvt inser, då de djupt medlidsamt betraktar en skrattande människa. Djuren inser oftast just det att människan är slav under sina begrepp, vilka de då och då tvingas söka komma loss ifrån i dessa konvulsioner. Ty människan lever ju fånglad av sina begrepp. I en stor bur.

Djuren vet, vanligtvis, bättre. Särskilt lejonen. Man ser det i deras blick. I blicken och i deras utsökta rörelser (... ty rörelsen är ju kroppens blick) finner vi mer av lejonets vertikala begåvning förklarad än vad jag nånsin, på detta trista sätt med förvaltnings- och administrationsprosa nånsin skulle kunna

förmedla. Man kan ju, för att ta till en träffande liknelse, inte mäta stora - nära nog bottenlösa - djup med enkla lantmäteriredskap.

II.

Människan är först och främst en rädd varelse. Människor har en stor längtan efter någon som kan rädda dem. Ofta förnekar människor, att de vill ha någon som räddar dem. Och bland det farligaste i världen är denna rädsla, och denna vilja att ha en räddare. Ty man kan ju snabbt finna sig stå under någons befäl, någon som man först trodde skulle just hjälpa. Men som *de facto* stjälpde. Det är farligt att lägga sitt öde i en annans händer.

Människor är oftast heroiska. Heroiskt söker de hjälp. Till dess de slutligen inser att det ingen finns, som hjälper, och då finner de sig oftast heroiskt i det. Men rädda är alla.

Bland de som människan tror skall kunna hjälpa, undan ensamhet, förvirring och dödsångest utkristalliserar sig särskilt tydligt några grupper av objekt: Andra människor, gudar, djur,

främmande världar, filosofer, musiker, mystiker, tantralärare samt sådana som återupplivar döda från fryst tillstånd. Att andra människor inte kan hjälpa en, det vet man egentligen själv. Man vet att man är likadan som de, och vad man kan göra är inte mer än att njuta av och trösta sig med vänskapen och kärleken hos de andra. Detta kan vara hjälp nog. Men man talar vanligen inte om kärlek som en hjälp. Gudar finns ju inte, så dem är inte mycket att orda om. Mystiker finns däremot, och de är sådana som, för att kunna leva ett gott liv, utnyttjande den obildade massan, hittar på en massa hokusfokus, och lär ut det till massan. Vanligen slutar allt med att mystiken glöms. Tantralärare är ju bra, ty de uppmanar till njutning. Men i längden tröttnar man på att söka njutning.

Filosofer undersöker världen och språket, men inte ens de har någon hjälp mot död, sjukdom och förintelse att komma med. Musiker kan trösta en hel del med sina förföriska, dova, sprittande eller halva toner. Kanske är musik den mest pålitliga av alla världsliga tröster. De som återupplivar döda har ännu så länge uppförsbacke. Det stannar hela tiden vid en tro på dessa människor, medan kropparna ruttar

stilla i sina boxar, i isen. Så är det egentligen bara främmande världar och djur kvar!

Inte sällan är det så att samma människa som har ett helt oförsvarligt varmt intresse för djur (som hon dock äter) även har ett mycket stort intresse för främmande världar och liv i rymden.

Finns liv i rymden?

Just här går vi bort oss. Inte bara angående dess väldighet. Mängder av människor, inte minst Fermi, har räknat på sannolikheten i att det finns liv, och intelligent liv, i rymden. I universum. Eller i olika *universa*. Eller icke-universa. Givetvis har resultaten präglats av en viss divergens. Man är inte helt eniga beträffande siffran. Det enda man är eniga om är att sannolikhet för att det inte finns liv på andra ställen än på jorden inte är lika med noll.

Ändå kan det vara så att det inte finns något liv någon annanstans. Ty det är som någon sagt att sannolikhet inte är detsamma som sanning.

Just nu kommer jag att tänka på Ivar Lo Johansson, som i sina romaner om ditt och datt ibland har de mest häpnadsväckande

utläggningar om livet och naturen. Saker som man förbluffas över. Men det var länge sen jag läste Ivar Lo, och jag kommer inte ihåg mer än att jag blev förbluffad.

Själv tror jag att det inte finns något medvetande som är mer utvecklat/ komplext än vårt. Jag vet inte varför jag tror det. Det passar mig att tro det.

Vad man menar med utvecklat och komplext hos Varelser, det vet vi inte. Vi har för oss att utveckling och komplexitet har att göra med förmågan att förändra betingelser, dominera och ha medvetande om oss själva, ha ett omedvetet, kulturaktiviteter och kunna skämta om än det ena än det andra.

Apropå det där med att Människan är den mest högtstående varelsen i hela universum, så kan jag tillägga att jag kan tänka mig - att det fanns/finns - varelser som skulle försaka/försakar dessa egenskaper, allihop dessa, för att njuta av något annat, och anse/anser, att just det var/är det mest utvecklade och mest komplexa liv man nånsin kan leva.

INNEHÅLL

1. Eremiten.
2. Människor och djur.
3. Riesengebirge.
4. Irritation.
5. Barndom
6. Vägöverfallet.
7. Gauguin.
8. Stryparen.
9. En utflykt till en fabrik.
10. Flash fiction.
11. Stormen.
12. Kattdjur.

Copyright © 2020 Kaj B. Genell

Copyright © K.B. Genell 2020.